

TÜM DÜNYAYA MEYDAN OKUMA: YA İSTİKLAL YA ÖLÜM

Mehmetcan BAŞ*

Osmanlı Devleti son dönemlerinde içinde bulunduğu ekonomik ve sosyal krizlerden dolayı güçsüz bir devlet idi. Birinci Dünya Savaşı'ndan önce Osmanlı Devleti'nin sahip olduğu topraklar ticaret yollarına yakınlığının yanı sıra iki kıtayı birleştiren bir konumda bulunmasından dolayı himaye altında tutulması gereken bir coğrafya olarak görülmüştür. Bu savaşın ağır bir yenilgiyle sonuçlanmasının ardından imzalanan antlaşmalar, Osmanlı Devleti'nin resmî olmasa da fiilen yıkılmasına sebebiyet vermiştir. Yunanlıların, 15 Mayıs 1919'da İzmir'e çıkarma yapması sonunca Mustafa Kemal Paşa Dokuzuncu Ordu Müfettişi görevi ile Samsun'a çıkmış ve Türk Kurtuluş Mücadelesini başlatmıştır. Mustafa Kemal Paşa parsel parsel işgal edilen Türk topraklarının müdafaasını Osmanlı hükûmetinin yapamayacağından hareketle Anadolu'da kongreler düzenleyerek milli mücadele konusunda halkın desteğini almıştır. Akabinde gelişen olaylar neticesinde daha rahat hareket etmek ve bağımsızlık mücadelesine hız kazandırmak amacıyla Osmanlı subaylığından istifa etmiştir. 23 Nisan 1920 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılması ile Ankara hükûmeti kurulmuş ve Türk İstiklâl Mücadelesi tek elden yürütülmeye başlanmıştır. Bu tarihten sonra Ankara hükûmetine bağlı düzenli ordu muharebelere başlamıştır.

Birinci İnönü Muharebesi

Yunan kuvvetleri 6 Ocak 1921 tarihinde iki kol halinde (bir kolu Bursa'dan Eskişehir yönüne bir kolu da Uşak'tan Afyon istikametine) harekâta başlayarak 9 Ocak tarihinde İnönü mevzilerine kadar gelmişlerdir. 9 Ocak günü Yunan ordusu ve Türk kuvvetleri arasındaki muharebeler güneş batıp hava kararana kadar devam etmiştir. İki gün boyunca farklı farklı stratejiler ile birçok taarruz gerçekleştiren Yunan kuvvetleri bağımsızlık aşkı ve adeta ilahi bir inançla savunma yapan Türk kuvvetlerini geçemeyeceklerini anlamışlardır. Bu nedenle sadece üç günlük bir saldırının ardından 11 Ocak günü İnönü mevzilerinden geri çekilmişlerdir.

Birinci İnönü Muharebesi'ndeki başarı kesin zaferin bir başlangıcıdır. Aynı zamanda TBMM'ye bağlı düzenli ordunun ilk savaşından zaferle ayrılması tüm dünyanın dikkatini üzerine çekmiştir. İtalya, Fransa ve SSCB savaş sonrasında millî hükûmet ile ilişkilerini tekrardan gözden geçirmiş ve Türk bağımsızlık mücadelesine daha ılımlı yaklaşmışlardır. Akabinde yapılan Londra görüşmelerinde İstanbul hükûmeti ile birlikte Ankara hükûmetinin de temsilci bulundurması milli mücadelenin TBMM üzerinden gayri resmi de olsa tanınmasının önünü açmıştır.

İkinci İnönü Muharebesi

Savaş sonrası toplanan Londra Konferansı'ndan bir sonuç alınamaması üzerine Yunan ordusu 23 Mart 1921 tarihinde tekrar taarruza kalkmıştır. Türk komutanları, Yunanların tekrar taarruza geçeceklerini öngörmüşlerdir. Bu nedenle Yunan kuvvetleri dört gün boyunca Türk öncü birlikleri ile muharebelerde bulunmuş ve ancak 28 Mart günü İnönü mevzilerine gelebilmişlerdir. Yunan ordusu Türk ordusuna karşı teçhizat ve niceliksel bakımdan üstün olmasına rağmen İsmet İnönü komutasındaki Türk kuvvetleri uyguladıkları stratejiler ve savaş taktikleri sayesinde Yunan ordusunu bir kere daha püskürtmeyi başarmışlardır. Böylece Yunan ordusu Ankara çevresinden defedilmiştir. 1 Nisan günü İsmet İnönü tam taarruz planını hazırlamışken Yunan ordusunun cepheden kaçtığını görmüş ve galibiyeti müjdeleyen muharebe raporunu hazırlamıştır.

---

* Trakya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Dördüncü Sınıf Öğrencisi

Sakarya Meydan Muharebesi

Türk tarihinin en önemli savaşlarından biri olan Sakarya Meydan Muharebesi tam 22 gün 22 gece sürmüştür. Muharebe, Yunan komutanının Ankara'ya harekât emri vermesi üzerine başlamıştır. Yunanlar, Ankara'yı ele geçirip meclisi dağıttıktan sonra Sevr Anlaşması'nı Türklere kabul ettirmeyi amaçlayarak Kütahya-Eskişehir Savaşları'ndan aldıkları moral ile tekrar taarruza geçmişlerdir. Bu noktada Başkomutan Mustafa Kemal Paşa cepheye gelerek komutayı eline almış ve o meşhur emrini vermiştir. *“Hattı müdafaa yoktur; sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı vatandaşın kanyla sulanmadıkça vatan terk olunamaz.”*

Takvimler 22 Temmuz 1921 tarihini gösterirken Türk ordusu Sakarya Nehri'nin doğusuna doğru çekilmeye başlamış ve buna karşılık Yunan orduları taarruz pozisyonu alabilmek maksadıyla dokuz gün boyunca yürümüşlerdir. Bunun bilgisini alan keşif komutanları durumu harekât merkezine bildirmiş, böylece Yunan taarruzu baskın yapma ihtimalini yitirmiştir. Savaş, Yunan ordusunun üstünlüğü ile devam ederken on dördüncü günden itibaren taarruzun şiddeti azalmaya başlamıştır. Bunun üzerine Paşa'nın emriyle kaybedilen toprakları geri almak için karşı taarruz başlatılmıştır. Mustafa Kemal Paşa'nın direktifleri ve Türk milletinin kanyla yazılan destan Yunan güçlerinin Sakarya'nın doğusundan kaçmalarıyla birlikte 13 Eylül'de sona ermiştir. Böylelikle Sakarya Meydan Muharebesi son müdafaa savaşı olarak tarih sahnesindeki yerini almıştır.

Büyük Taarruz

Büyük Taarruz 26 Ağustos 1922 gecesi başlamıştır. Mustafa Kemal Paşa, İsmet Paşa ve Fevzi Paşa ile birlikte bizzat cepheden (Kocatepe'de) ellerinde tüfekler ile taarruzu yönetmişlerdir. Birinci ve İkinci İnönü muharebelerinin ardından Sakarya'da Türk savunmasını aşamayan Yunan ordusuna son hamleyi yapmak için artık her şeyin hazır hâle geldiği görülmüştür. 30 Ağustos tarihine gelindiğinde düşman ordusu dört taraftan sarılarak tamamen imha edilmiştir.

Mustafa Kemal Paşa'nın üstün muharebe bilgisi ve Türk ulusunun bağımsızlık için canını ortaya koymasıyla zapt edilen topraklar geri alınmıştır. Bu kez Türk ordusu 9 Eylül günü İzmir'e girmiştir. Dokuz gün boyunca süren çetin mücadelelerden sonra 18 Eylül tarihinde İzmir tamamen Yunan işgalinden kurtarılmıştır. 11 Ekim 1922 tarihinde imzalanan Mudanya Ateşkes Anlaşması ile silah kullanılmaksızın Trakya da düşman işgalinden kurtarılmıştır. Daha sonra 24 Temmuz 1923 tarihinde imzalanan Lozan Antlaşması ile Türkiye Cumhuriyeti devletinin bağımsızlığı tüm dünya tarafından tanınmıştır.

Binlerce şehit verilerek savunulan vatan toprakları artık bağımsızlığa kavuşmuştur. Şehitlerin kanları ve Türk milletinin gayretleri ile kazanılan bağımsızlığın ardından 29 Ekim 1923 tarihinde resmen Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulmuştur. Tüm dünyaya karşı verilen bağımsızlık mücadelesinin ardından şayet okuduğunuz satırlar hür bir şekilde yazılabiliyorsa bunun mimarı Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK ve silah arkadaşlarıdır. Bu aziz vatan uğruna yapılan her mücadeleye sonsuz minnettarız.

CUMHURİYETİMİZİN YÜZÜNCÜ YILI KUTLU OLSUN...